
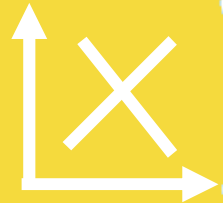
Nové trendy v preprave plynu v strednej a východnej Európe

Michal Ľalík

30/10/2012, Horný Smokovec

Trh

Konkurencia
pri preprave

Produkty

(VTP, združené
kapacity...)

Nové
príležitosti

(nové projekty,
akvizície...)

Regulácia §

Európska

(EU regulácie,
ENTSOG kódy...)

Regionálna

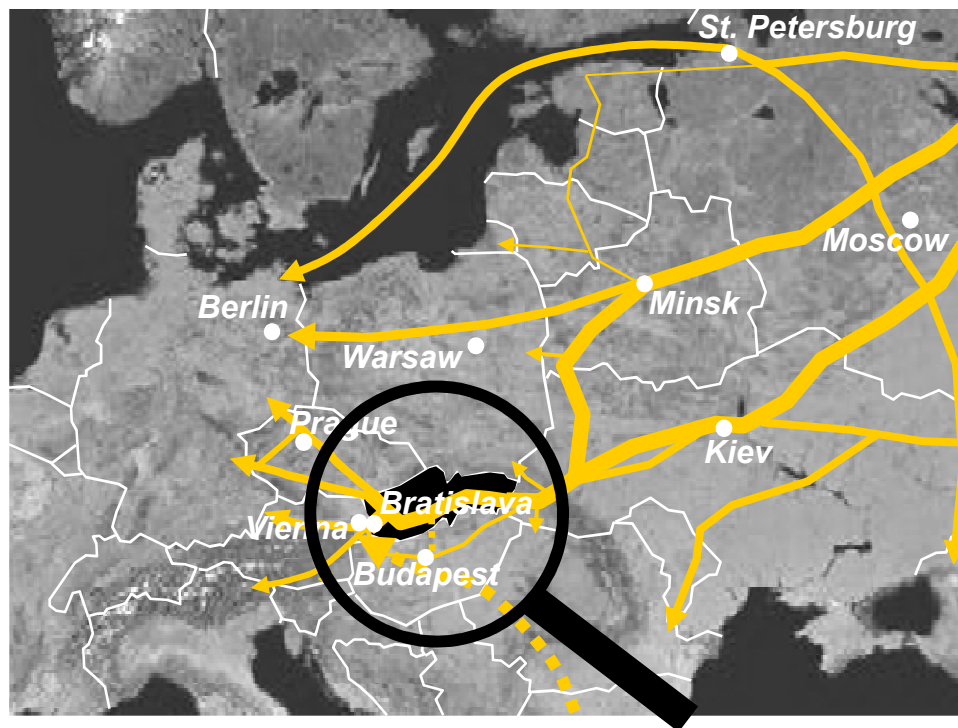
(GRI, GTM...)

Národná

(transpozícia
legislatívy EÚ...)

Dnes 75% plynu smerujúceho z Ruska do západnej Európy prechádza cez Slovensko

Existujúce

Eustream	90 mld. m ³ /rok
EuRoPol Gaz	33 mld.m ³ /rok
Nord Stream	55 mld.m ³ /rok

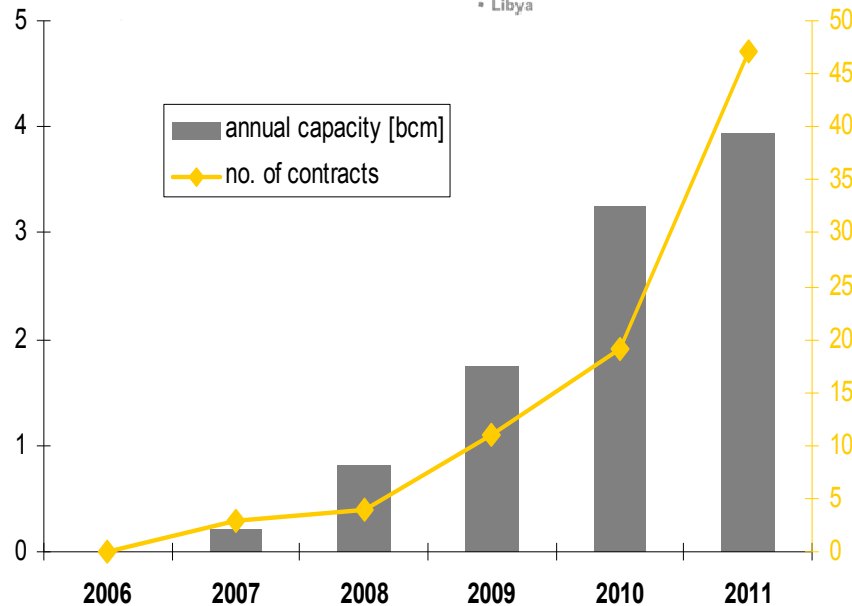
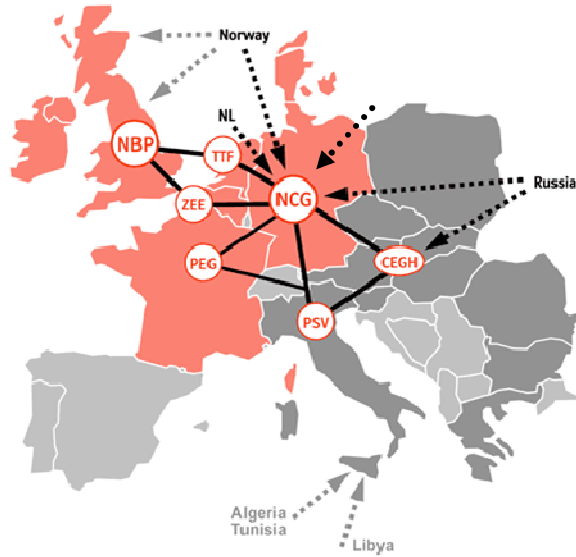
Nové

South Stream	30-60 mld.m ³ /rok
Nabucco	n.a.

Nové projekty až zdvojnásobia prepravnú kapacitu z roku 2011!

Nová situácia – konkurencia prepravných sietí pre plyn!

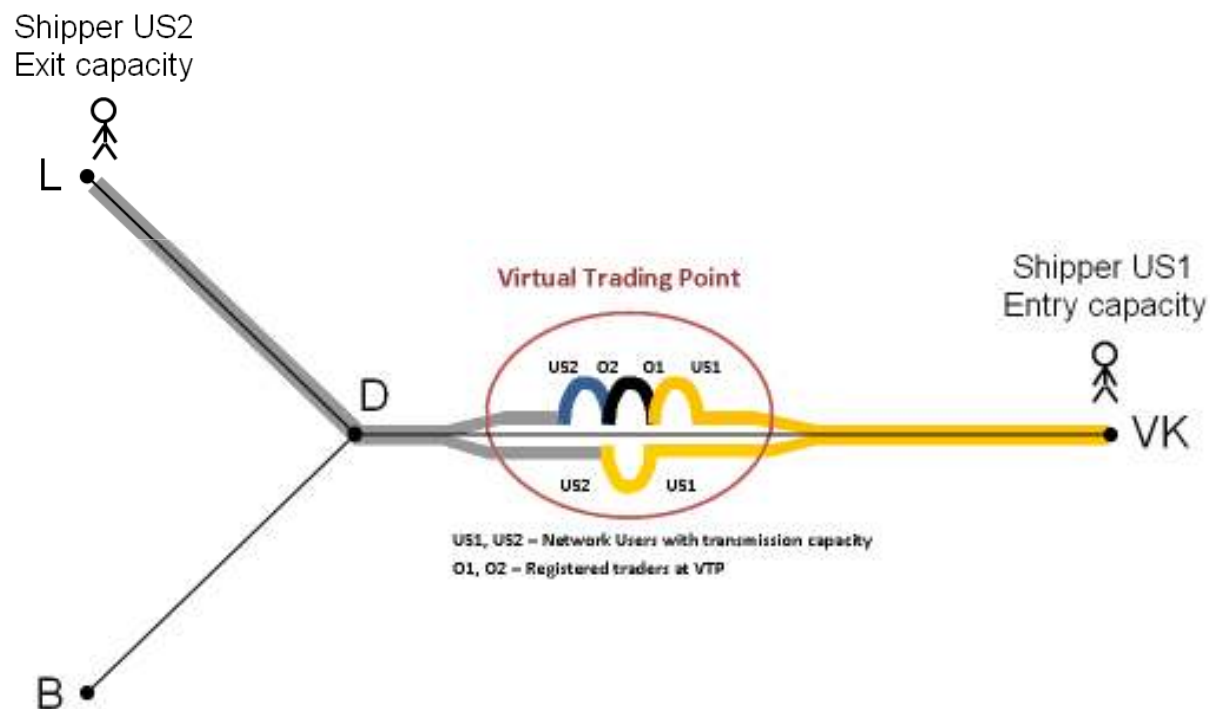
Nové produkty, Short-term / Short-haul

- Rastúci počet kontraktov vďaka hubovým operáciám (napr. arbitráž NCG/CEGH)
- Dostatočná prepravná kapacita siete, aj z dlhodobého pohľadu
- Nové produkty (napr. title transfer, VOB, day-ahead booking, short-haul, Gatrac)
- Nové prepojenia, napr. SK/HU prepoj

Virtuálny obchodný bod je doplnkom k CEGHu:

- umožňuje zmenu vlastníctva plynu v rámci prepravnej siete
- zabezpečuje likviditu a umožňuje obchodovanie

Eustream implementoval k 01. 01. 2012

Cezhraničné VP2VP produkty

- Priame prepojenie medzi príslušnými VOB
- Bundlované produkty s jedinou zmluvou (podobné ako “train tickets”)
- Kapacita môže byť zazmluvnená u každého zúčastneného TSO na FCFS-princípe
- Prvý produkt:
  - Pevná denná kapacita
  - Možnosť zazmluvnenia na jeden alebo viac dní vopred*
  - Bez možnosti renominácie

• **Od 1.10.2012 plne funkčné**

* Viac dní vopred len v prípade víkendov a sviatkov

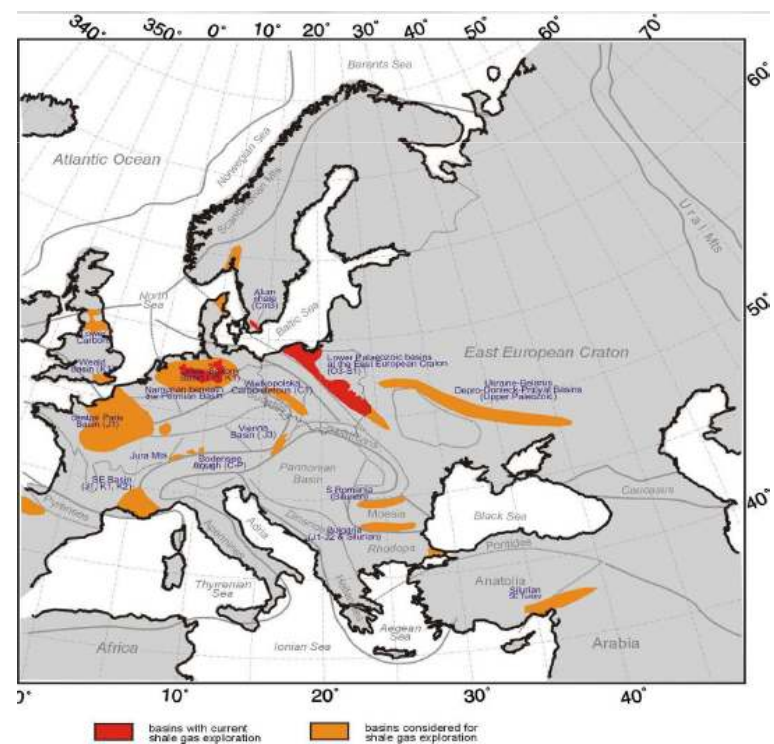
- 1. Zmenu na energetické jednotky**
- 2. Posilnenie cesty Ba-La/La-Ba**
- 3. Plyn na prevádzkové účely v peňažnej forme**
- 4. Hub – Vývoj slovenského VOB**
- 5. Zmenu na plynárenský deň 6-6**
- 6. Zmenu technických podmienok**

Severojužný koridor

- Odštartované krízou 2009
- Silná politická podpora
- Prístup k LNG a bridlicovému plynu

Severo-južný plynový koridor II

SK-HU a PL-SK prepojenia

- Kľúčová úloha v rámci severo-južného koridoru
- Nové trhové prepojenia – posilnenie trhovej likvidity a vytvorenie fyzických hubov
- Zvýšenie bezpečnosti dodávok pre krajiny, kde bol dopad plynovej krízy najväčší
- Prepojenie zásobníkov medzi krajinami SK/PL/HU
- Budúci prístup k LNG terminálom Świnoujście a Krk
- Budúci prístup k zásobám bridlicového plynu v Poľsku – možný tranzit cez Rakúsko, Českú republiku a Maďarsko
- Budúce plánované prepojenie na projekt baltického potrubia (nórsky plyn) a významné medzinárodné projekty ako South-Stream alebo Nabucco

Slovensko-maďarské prepojenie I

- Celková dĺžka potrubia 113 km
- Plánovaná prepravná kapacita 5 mld. m³/rok
- Obojsmerný tok
- Približný objem investície 150 MEUR
- Financovanie pomocou EEPR (30 MEUR)
- Začiatok prepravy plánovaný na rok 2015

- 06/09 Memorandum o porozumení podpísané medzi FGSZ a Eustreamom
- 07/09 EEPR žiadosť
- 12/09 Koniec nezáväznej Open Season
- 06/10 Koniec záväznej Open Season I
- 10/10 Rozhodnutie EK o pridelení grantu z EEPR
- 12/10 Koniec záväznej Open Season II (štart prevádzky posunutý na 2014)
- 01/11 Podpis medzivládnej dohody
- 04/11 FGSZ odstúpilo z projektu, novým partnerom sa stal OVIT (štart prevádzky posunutý na 2015)
- 08/11 Memorandum o porozumení podpísané medzi OVITom a Eustreamom
- 01/12 Založenie spoločnosti MGT, súčasný projektový partner Eustreamu
- 05/12 Podpis „Joint Development Agreement“ medzi MGT a Eustream
- 10/12 Finalizácia verejného obstarávania, podpis kontraktov

- 02/11 TEN-E žiadosť
- 03/11 Gaz-System a Eustream podpísali “Letter of Intent”
- 11/11 Začiatok obstarávania dodávateľa na štúdiu o realizovateľnosti
- 02/12 Začiatok prípravy štúdie o realizovateľnosti
- Q2/13 Očakávaná finalizácia štúdie o realizovateľnosti

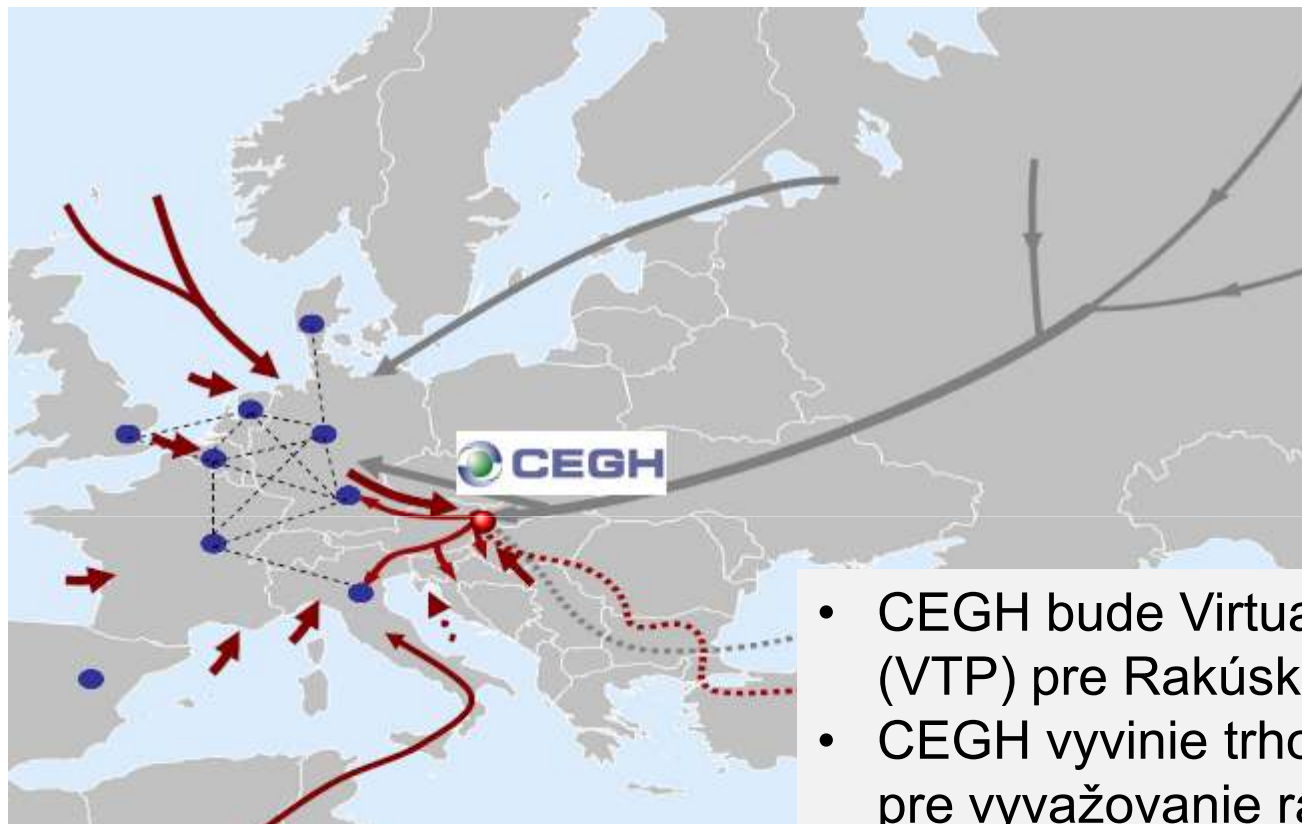
Eustream vstupuje do stredoeurópskeho plynárenského hubu CEGH 14. 9. 2012

Eustream nadobudol 15% akcií v CEGH (Central European Gas Hub). Spojenie posilňuje pozíciu CEGH ako kľúčového uzla pre obchodovanie so zemným plynom v strednej a juhovýchodnej Európe. CEGH bude prevádzkovateľom virtuálneho obchodného bodu pre Rakúsko

Akvizícia 15% podielu akcií stredoeurópskeho plynárenského hubu (CEGH) spoločnosťou Eustream je ďalším dôkazom rastúceho významu CEGH pre strednú a juhovýchodnú Európu. Táto dohoda vytvára nové príležitosti pre rozvoj ďalších obchodných aktivít v regióne.

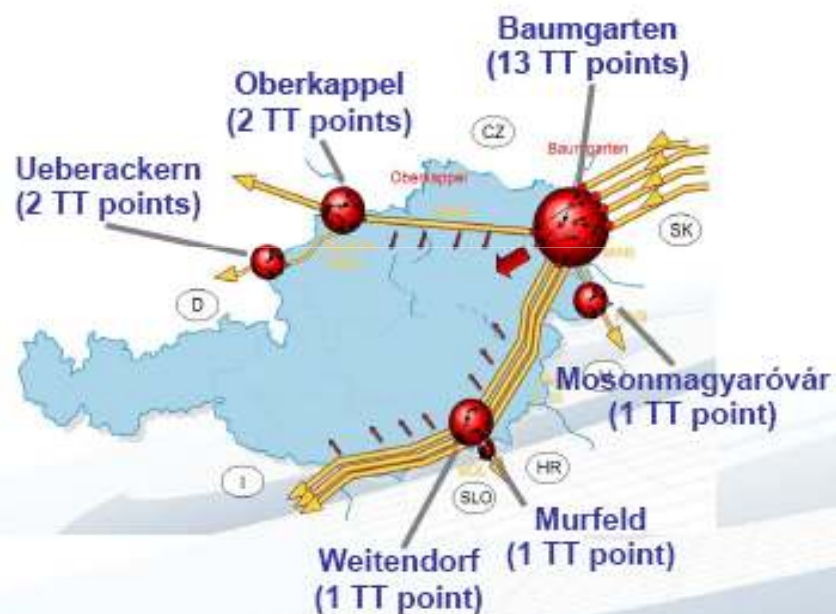
CEGH má strategickú pozíciu ...

- CEGH bude Virtual Trading Point (VTP) pre Rakúsko
- CEGH vyvinie trhovú platformu pre vyvažovanie rakúskych shipperov
- Prevádzkuje Gas exchange v kooperácii s Wiener Boerse
- CEGH môže slúžiť ako regionálna vyvažovacia platforma

... a obrovský potenciál do budúcnosti

Current CEGH locations

TT... title transfer

Future CEGH locations

Gas Target Model

Projekt CEETR – CEE Trading Region

- Ciele Gas Target Modelu:
  - Vnútrotný trh s plynom EU
- Postup:
  - Vytvorenie funkčných a likvidných trhov, tam kde nie sú
  - Tieto likvidné trhy spojiť do jedného integrálneho trhu s plynom EU
- Projekt CEETR:
  - Diskusiu naštartoval E-Control
  - Sponzori:
    - Net4Gas
    - E-Control
    - CEGH
    - eustream
- Štúdia v príprave

Pre ďalšie informácie: www.eustream.sk

